

SHIFOXONA ICHKI INFEKSIYASI .

Turmatova Shoxsanam Olividdin qizi

Olmaliq Abu Ali ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi.

Bolalarda va kattalarda hamshiralik ishi kafedrasining

Mutaxassis fan oqituvchisi

Fayziyeva Nazokat Anvarovna

Абдуганиева Манзура Абдураззаковна

Hamshiralik ishi kafedrası

Mutaxassis fan oqituvchisi

Abstract: *Ushbu maqolada shifoxona ichki infeksiyasi va tartib intizom, kasalliklarni oldini olish, davollash haqida ma'lumot keltirilgan.*

Kalit so'zlar: *ichki infeksiya, shifoxona, uqori harorat, yo'tal, nafas olish.*

Shifoxona ichki infeksiyalar butun dunyo bo'ylab sog'liqni saqlashning eng muhim muammolaridan biri hisoblanadi. Bularning ijtimoiy-iqtisodiy ta'siri juda katta. Zamonaviy davolash-dagnostika texnologiyalarining rivojlanishiga qaramay, IBD muammosi tibbiy va ijtimoiy ehtiyojni har qachongidan ham dolzarb qilib qo'yadi. Bizning va xorijiy tadqiqotchilarning ma'lumotlariga ko'ra, SHII kasalxonaga yotqizilgan odamlarning 5-20 foizida uchraydi.

ShII ning hozirgi o'sishi va rivojlanishi quyidagi omillarga bog'liq: Yirik shifoxona komplekslarini yaratish. Kasalliklarning kundalik va yaqin o'zaro ta'siri. Yuqumli qo'zg'atuvchilarning kuchli va sun'iy uzatish mexanizmini shakllantirish. Bu invaziv davolash va diagnostika usuliga bog'liq. Davolash va diagnostikada sterilizatsiyaning maxsus usullarini talab qiluvchi murakkab jihozlardan foydalanish ham o'z samarasini bermoqda. Yuqumli qo'zg'atuvchilarning yuqish mexanizmining faoliyati. Ayniqsa, davolanish muassasalarida kasalliklar va shifokorlarning yaqin o'zaro ta'sirida uy-ro'zg'or aloqasi havo orqali tarqalishi mumkin. Hali aniqlanmagan yuqumli kasallik bilan kasalxonaga yotqizilgan shaxs infeksiyaning asosiy manbai hisoblanadi. Antimikrobiyal preparatlarni nazoratsiz qo'llash. Turli xil dori-darmonlarga va noqulay ekologik omillarga moslashgan mikroorganizmlarning shakllanishi. Aholining atrof-muhit o'zgarishlariga va yashash sharoitlariga chidamliligi va barqarorligining pasayishi.

Majburiy

Majburiy patogen mikroorganizmlarni rag'batlantirish tufayli. Bu guruhga „an'anaviy“ yuqumli kasalliklar-bolalar kasalliklari, ichak kasalliklari, HBV;

HSV va boshqalar kiradi. ga tegishli. Ushbu kasalliklar ShIIning 15% ni tashkil qiladi. Toza shifoxonada patogenlar quyidagi hollarda bo'lishi mumkin:

- kasalxonaga patogen agentning tashuvchisi kirishi;

- kasalxona xodimlari orasida patogenning tashuvchisi bo'lsa;

- kasallarga tashrif buyuruvchilar yoki sovg'a qilingan kiyim-kechak va oziq-ovqat orqali;

Shartli

Shartli patogen mikroorganizmlar, shuningdek, oddiy inson mikroflorasiga kiritilganlar sabab bo'ladi. Bu guruhga shartli patogen mikroorganizmlar keltirib chiqaradigan kasalliklar kiradi. Bu yiringli-yallig'lanish kasalliklari bilan belgilanadi. Sabablari: stafilokokklar, streptokokklar, grammusbat bakteriyalar. Ba'zi hollarda nozokomial kasalliklar psevdomonadalar, legionellalar, rotoviruslardan kelib chiqadi. Siydik chiqarish yo'llarining patologiyasi, gramm-manfiy mikroorganizmlar tufayli, ko'k yiringli tayoqchalar pastki nafas yo'llarining infeksiyasini keltirib chiqaradi. Psixiatriya shifoxonasida ichak infeksiyasi, gastroenterologik shifoxonada chelinobakterioz va boshqalar yuzaga keladi.

Infeksion rivojlanish manbalarining ko'pligi. Yiringli jarrohlik, kuyish, urologik va sil kasalxonalarida infeksiya manbai sifatida kasalliklarning ustunligi. Onkologiya shifoxonasida, OIV kasalliklari bo'limlarida ekzogen kasalliklarning mavjudligi LPU ni nafaqat real yo'llar bilan, balki sun'iy, sun'iy, invaziv va davolash muolajalari bilan bog'liq holda yuborish mexanizmidir. Har xil turdagi shifoxonalarga xos omillar va kontingentlarning mavjudligi. ShII patogenlari manbalari sifatida kasalliklar, tibbiyot xodimlari, kasalliklarga kelgan va ketayotgan odamlar ko'rsatilgan. Stafilokokk va streptokokk infeksiyalari tarqalishida infeksiyaning aerosol orqali uzatilishi muhim o'rin tutadi. Yuqumli havo legionellyozni keltirib chiqaradi. Choynab ham anafilokokk rivojlanishining omili hisoblanadi. Maishiy yuqish gram-manfiy bakteriyalar keltirib chiqaradigan kasalliklar bilan bog'liq.

Odamlarni emlash sxemasi va ko'rsatkichlari bo'yicha emlash

Pseudomonas aeruginosa ga qarshi emlash

zarur dieta

eubiotiklar va takteriofaglardan foydalanish

dispanser nazorati vaqtida AINI aniqlash va ro'yxatga olish

har xil turdagi statsionar bemorlarda xavf guruhlari va xavf omillarini aniqlash

ShII kasalliklarining epidemiologik tahlili

tibbiyot xodimlarining maxsus profilaktikasini o'tkazish

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti SARS-CoV-2 koronavirusi ko'rshapalaklardan odamga boshqa hayvon orqali yuqqa paytda paydo bo'lganini ma'lum qildi. tadqiqotchilar koronavirus paydo bo'lishi bilan bog'liq 4 ta taxmini ehtimollik ko'rsatkichi bo'yicha ro'yxatlagan. Ularning orasida koronavirusning ko'rshapalaklardan odamga boshqa hayvon orqali yuqqa paytida paydo bo'lganligiga asosiy e'tibor qaratilgan. Virusning ko'rshapalaklardan odamlarga to'g'ridan-to'g'ri uzatilishi nisbatan past darajada baholangan bo'lsa, oziq-ovqat hamda laboratoriyadan tarqalish taxmini ehtimoldan yiroq qarash sifatida qayd etilgan.

COVID-19'ni keltirib chiqaradigan virusning eng yaqin qarindoshi ko'rshapalaklardan topilgan. Ammo, hisobotda aytilishicha, ko'rshapalaklarda aniqlangan viruslar va SARS-CoV-2 o'rtasidagi evolyusion masofa bir necha o'n yilliklarga teng bo'lib, bu, o'z navbatida, virusning ulardan tarqalmaganini ko'rsatadi.

Agentlikning alohida qayd etishicha, tadqiqot natijalari kutilganidek bo'lib chiqqan va ko'plab savollarni javobsiz qoldirgan. Mutaxassislar guruhi „laboratoriyadan kelib chiqish“ haqidagi gipotezadan tashqari barcha taxminlar borasida qo'shimcha tadqiqotlar o'tkazishni taklif qilgan.

Buyuk Britaniyada 2021-yil mart oyidan ko'ngillilar orasida SARS-CoV-2 koronavirusining organizmga ta'sirini o'rganish dasturi — «Human Challenge Program» doirasidagi tibbiy tadqiqotlar boshlandi. Hukumat ushbu tadqiqot ko'ngillilarga SARS-CoV-2 koronavirusi ataylab yuqtirilgan dunyodagi birinchi izlanish ekanligini ta'kidlagan. Uning maqsadi COVID-19'ga qarshi vaksinalar va ushbu kasallikni davolash usullarini takomillashtirish hamda rivojlantirishni o'z ichiga oladi.

Birinchi ko'ngillilar guruhi bilan koronavirus xususiyatlarini o'rganayotgan Londonning «Royal Free Hospital» kasalxonasi mutaxassislari ish olib borgan. Tadqiqot ishtirokchilariga koronavirus xavfsiz hamda doimiy nazorat ostida bo'ladigan muhitda yuqtirildi. Ishtirokchilar shifokorlar va mutaxassislarning uzluksiz kuzatuviga olingan.

Izlanish davomida inson immunitet tizimining Sars-CoV-2 virusiga qanday javob qaytarishini va virus yuqtirilgan bemor uning zarralarini qanday atrofga tarqatishini aniqlash ko'zlangan. Sog'lom ko'ngillilar orasida bu kabi tadqiqot gripp va bezgakka qarshi vaksinalarni ishlab chiqishda ham o'tkazilgan. Ammo ushbu tadqiqotdan farqli tomoni shundaki, ushbu sinovlarning ishtirokchilari dastlab tegishli vaksina bilan emlangan.

Infeksiya oldini olish uchun qo'llarni tez-tez yuvish, boshqalardan uzoqroq masofada bo'lish hamda yuzni qo'llar bilan ushlamaslik tavsiya qilinadi. Niqoblardan foydalanish esa hamma uchun emas, balki virusni yuqtirganini

shubha qilayotganlar hamda ularga qarayotganlargagina tavsiya qilinadi. Ayni damda COVID-19 ga qarshi vaksina yoki preparat bor . Kasallikni boshqarish simptomlarni davolash, izolyatsiya hamda eksperimental choralardan iborat.

Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti 2019–20-yilgi koronavirus epidemiyasini pandemiya[3] hamda xalqaro sog‘liqni saqlash favqulodda holati (inglizcha: Public health emergency of international concern (PHEIC))[23][24] deya belgiladi. Jahon bo‘ylab virusning mahalliy tarqalishi (ya’ni, virus o‘chog‘iga bormagan shaxslar o‘rtasida tarqalishi) holatlari qayd etildi.

REFERENCES:

1., „Naming the coronavirus disease (COVID-19) and the virus that causes it“. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (JSST). 28-fevral 2020-yilda asl nusxadan arxivlandi. Qaraldi: 28-fevral 2020-yil.

2."The continuing 2019-nCoV epidemic threat of novel coronaviruses to global health – The latest 2019 novel coronavirus outbreak in Wuhan, China". Int J Infect Dis 91: 264–66. February 2020. doi:10.1016/j.ijid.2020.01.009. PMID 31953166.

3.(11-mart 2020-yil). „WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19“. Press-reliz.

4., „Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Symptoms“. Centers for Disease Control and Prevention (10-fevral 2020-yil). 30-yanvar 2020-yilda asl nusxadan arxivlandi.

5., „Q&A on coronaviruses (COVID-19)“. Jahon sog‘liqni saqlash tashkiloti (JSST). Qaraldi: 11-mart 2020-yil.

Юнусов, М. М., Бахромова, Б. Х., & Мирзошарипова, М. Ш. (2022). ФАРФОНА ВОДИЙСИ ЧЎЛ, ТОҒ, АДирЛИКЛАРИДАГИ БИОТОПЛАРДА УЧРОВЧИ ЎРГИМЧАКЛАР РЎЙХАТИ ВА УЛАРНИНГ СИСТЕМАТИК ТАҲЛИЛИ. Central Asian Research Journal for Interdisciplinary Studies (CARJIS), 2(6), 223-229.

9. Бахромова, Б. (2023). ФАРФОНА ВОДИЙСИ ТОҒ БИОЦЕНОЗЛАРИДА УЧРОВЧИ ЎРГИМЧАКЛАР. Евразийский журнал технологий и инноваций, 1(10), 157-159.

10. Бахромова, Б. (2023). ФАРФОНА ВОДИЙСИ ЧЎЛЛАРИ БИОЦЕНОЗЛАРИДА УЧРОВЧИ ЎРГИМЧАК ТУРЛАРИ ВАКИЛЛАРИ. Центральназиатский журнал образования и инноваций, 2(10 Part 2), 154-155.

11. Бахромова, Б. (2023). Фарғона водийсида учровчи ўргимчакларнинг айрим доминант турлари ҳаётий цикли ва динамикаси. *Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan*, 1(7), 130-137.
12. Вахромова, В. (2023). FARG 'ONA VODIYSI TOG 'OLDI BIOTSENOZLARI O 'RGIMCHAKLARINING XILMA-XILLIGI. Interpretation and researches, 1(7).
13. Бахромова, Б. (2022). ФАРҒОНА ВОДИЙСИ ЯРУСЛАРИДА УЧРОВЧИ ЎРГИМЧАК ТУРЛАРИ ОИЛАЛАРИНИНГ ФОИЗ ҲИСОБИДА СИСТЕМАТИК ТАҲЛИЛИ. *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 212.
14. Bakhromova, B. (2022). ECOLOGICAL DISTRIBUTION OF SPIDERS OF THE FERGANA VALLEY BY BIOTOPES. *Scientific and Technical Journal of Namangan Institute of Engineering and Technology*, 3(3), 77-80.
15. Bakhromova, B. (2014). SYSTEMATIC ANALYSIS OF THE ARACHNOFAUNA OF THE FERGHANA VALLEY. *The Way of Science*, 19.
16. Khasanovna, B. B. (2018). The brief history of the study of spiders (Arachnida: Araneae) in Fergana Valley. *European science review*, (9-10-1), 16-18.